

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XIII. Responsio ad ea, quae contra principatum Rom. Pontificis obijciuntur, quomodò non illis rationibus, quas Magdeb. finxeru[n]t, Principatum Pontificis Anacletus probauerit, neque nos ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

dicando, ad illum modò referamus, cuius causa adhuc ventilanda videtur: qui locum respondendi potiùs non habuit, quàm canonicè oblatum refutaerit. Nam si canonicè vocatus venire contempisset, neque tamen canonicam excusationem prætenderet, tam a pud antiquos, quàm apud modernos, etiam absens canonicè damnari posset. Si igitur exponimus vtranque sententiam de absente, rationabilem esse videbimus, & vt absens iudicetur, quia canonicam vocationem siue admonitionē neglexisse detegitur: & absens non iudicetur, de cuius contumacia adhuc dubitatur. Deindè subiungit: Sic ergò & in alijs canonum diuersitatibus competètem sensum inquire debemus, nè fortè huiusmodi diuersa nonnunquàm quasi repugnàtia temerè respuamus, quæ tamen ex apostolica autoritate, promulgata siue confirmata non ignoramus. Ità, inquam, intelligentiæ congruentiã semper indagare cogemur, nè huiusmodi statuta vnquàm sibi contraria interpretemur. nam ipsi S. spiritui magnam iniuriam irrogare videmur, si illa quæ ipsos sanctos patres docuisse legitur, quasi contraria, & idèò contemnenda interpretari non veremur. Hæc Igmarius, Archiepiscopus quondàm Rheimensis, quæ accusationem Magdeburgensium de non arguendis episcopis, satis redarguunt & conuincunt, & sententiã Pontificum confirmant.

Responsio ad ea, quæ contra principatum Rom. Pontificis obijciuntur, quomodo non illis rationibus, quas Magde. finxerunt, Principatum Pontificis Anacletus probãrit, neque nos probemus, exceptis prima & quarta, & quomodo appareat non intellexisse Magd. quæ Anacletus scripsit. Item quomodo Nicena Synodus in 6. canone de primatibus, secuta sit autoritatem canonis 33. Apostolorum, & interpretationem Anacleti, qui hunc canonem in epistola sua citat.

Cap. 14.

Sequitur deinceps, vt ad ea quæ Magdeburg. cõtra principatum Rom. sedis obijciunt, vel potiùs fingunt, respondeamus. Postquã enim summam recitãrunt, quæ in epistolis apostolicorum Pont. obseruãrunt de primatu Romanæ ecclesiæ, quòd Anacletus epist. 3. ait, non ab apostolis, sed à Domino Salvatore primatum obtinuisse, & eminetiam potestatis super vniuersas ecclesias, ac totum Christiani populi gregem affectam esse: & Apostolos, iussione Saluatoris statuisse, in maioribus quæstionibus ad Roman. ecclesiam appellandum esse epist. 1. 2. 3. quæ inquit, postea alij repetunt & stabiliunt, vt Euaristus in epist. 1. Alexander epist. 1. Pius 1. 2. Itè Anicetus, & Victor.]

Postquã hæc, vt dixi, recitãrunt, subiungunt: Rationes autem frigidissimæ proferuntur, quas, inquit, ascribemus, vt ineptitas conspiciatur.]

Prima, quia Petro dixit, Tu es Petrus, & super hanc petram, id est, sedem Rom. ædificabo vniuersalem ecclesiam.]

Quia hanc rationem Magdeb. negant, & nos contrã diuinam esse, & diuinè

Aaa ab

Qui ad diris-
mendam con-
trouersiam tes-
tes repudiāt,
contra natu-
rā, & scriptu-
rā, & consue-
tudinē omniū
ecclesiarū sa-
ciunt.

Quare hanc
scripturā, Tu
es Petrus &
super hanc pe-
tram. &c. de-
prauāt Mag-
deburg.

Quale funda-
mentū Chri-
stus, & quale
Petrus.
1. Cor. 12.

Ratio si sola se-
cundū dialē-
ctica Magd.

ab Anacleto explicatam, idemq̄ esse, super sedem Romanam, & super Pe-
trum ædificatam esse ecclesiam catholicam, satis copiosè libro superiore
demonstrauimus: nihil aliud relinquatur, nisi vt testimonijs grauibus, que
plurima iam produximus, controuersia dirimatur. Hoc enim natura, hoc
scriptura, hoc omnium gentium consuetudo postulat, nisi isti, vt sæpè di-
xi, volunt esse iidem iudices & iidem testes, vt fuerunt Iudæi aduersus Do-
minum. Quare si cum vos Lutherani à magistris vestris & centuriatoribus
petieritis, vt testes vobis sententiæ & interpretationis suæ, quam suadere
volunt, producant, quod vt faciatis, vos per Dominū nostrum obtestor:
cum, inquam, testes petieritis, si vobis, vt solent, responderint, apertū esse
verbum Dei, per se patere, quod Dñs dixit, Tu es Petrus, & super hanc Pe-
tram ædificabo ecclesiam meam: Christū enim esse hanc Petram, sicut scri-
ptum est, Petra autē erat Christus: scitote fratres, (charitas enim vrget me,
vt fratres appellem, quos cupio fratres esse in Christo, sicut ex baptismo
esse cœpistis) non tantū de epistolis Pauli dixisse beatum Petrū, esse qua-
dam in eis difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles ad suam ipsorum
perditionem deprauant: sed adiunxisse, Sicut & cæteras scripturas: ex qui-
bus est hæc scriptura euangelij, Tu es Petrus, & super hanc Petrā ædificabo
ecclesiam meam. quam quidem scripturam magistri vestri nunq̄ ad suam
& vestram perditionem deprauāssent, si stabiles fuissent, id est, si in eo, quod
ab initio ipsi & patres eorū ac maiores audierant, permansissent: & si docti
essent, id est, si vt sancti Apostoli sanctis & apostolicis viris, ac per eos nobis
tradiderunt, ac non potius, vt proprius eorum pseudopropheta Martinus
tradidit, scripturas sanctas didicissent. Sed quia indocti & instabiles sunt,
factum est, vt eam deprauārint. Non negamus Christum esse petrā veram,
ac verum & vnicum fundamentum ecclesiæ διαρχικός, id est, quod dat prin-
cipium ecclesiæ, vtpotē Deus. Quis hoc neget, qui fidem Christi teneat: sed
illud dicimus, quod satis suprā loco proprio docuimus, voluisse hanc pe-
tram viuam & viuificam, Christum dico, collocare sub se Petrū, tanquā
alteram petram, quæ esset fundamentum ὑποπηρῶν, id est, ministeriale ec-
clesiasticæ hierarchiæ, & spiritualis gubernationis ecclesiarum: Quia non
posset esse vna ecclesia catholica, secundū analogiam vnus corporis hu-
mani, qua Paulus in epist. 1. ad Corin. vtitur, nisi esset in ea vnū caput eius-
dem speciei, sicut superiore libro demonstratum est, necesse esse, omnem
multitudinem vno quopiam eiusdem speciei in vnum congregari. Sed
hactenus de vna ac sola ratione primatūs, quam Pont. Anacletus ex verbo
Dei protulit. reliquas enim Magd. finxerunt, vt deinceps docebimus.
Secunda, aiunt, quia Petrus & Paulus mortui sunt Romæ.]
Quasi Anacletus sic concluderet secundū istorum dialēcticam: Petrus &
Paulus sunt mortui Romæ, ergò ecclesia Romæ primatum obtinuit. Si hæc
rationem primatūs Anacletus, vt isti finxerunt, attulisset, meritò frigidis-
sima diceretur. At non attulit, vt facile est intelligere. postq̄ enim dixit S.
Anacletus

Anacletus hanc Romanam ecclesiam primatū ab ipso Domino obtinuisse, sicut ipse beato Petro Apostolo dixit, Tu es Petrus, & super hanc petra edificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, & tibi dabo, & quæ sequuntur: subiungit, Adhibita est etiam societas in eadē Vrbe Romana beatissimi Apostoli Pauli vasis electiōis, qui vno die, vnoq; tempore gloriosa morte cum Petro sub principe Nerone agonizans coronatus est: & ambo sanctam Romanam ecclesiā consecrârunt, alijsq; omnibus vrbibus in vniuerso mundo eam sua præsentia atque venerando triumpho prætulerūt. Dixerat S. Anacletus, Romanam ecclesiam obtinuisse primatū à Domino, sicut Dominus dixit beato Petro, Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Hæc igitur est ratio, cur ecclesia Romana sit princeps omnium ecclesiarum, quia scilicet præest ei ille, qui est caput ecclesiæ catholicæ, id est, omnium ecclesiarum, quæ per hanc ecclesiam, cui specialiter præest, in vnam ecclesiam catholicam, quam in symbolo fidei confitemur, cōgregantur, qui est successor Petri, cui dictum est, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo &c. Ad hanc autem excellentiam & principatum ecclesiæ Romanæ, quam meruit, quia Petro episcopo primo & Apostolorum principi dictum est, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, accessit martyrium beati Pauli Apostoli, quod vno die cum Petro Romæ passus est. Idcirco dixit Anacletus: Adhibita est etiam societas in eadē Romana vrbe beatissimi Pauli Apostoli vasis electionis, id est, Accessit ad hunc primatum, quem ecclesia Romana, sicut dictum est, obtinuit, martyrium Petri & Pauli. An hæc est ratio primatūs adepti? aut hoc vnquam dixit, aut dixisse videtur Anacletus? ô vos miseros Luteranos, qui istis non historicis, neq; Theologis, sed historiarū & omnis Theologiæ corruptoribus credendum esse putatis. Si Petrus aliam ecclesiā elegisset, cuius esset proprius episcopus, atq; vniuersalis omnium, illa esset princeps ecclesiarum, sicut fuit prius Antiochia: non quia eam Petrus elegisset, quasi electione sua principatū ei tribuisset, sed potiùs beneficio Dei, id est, quia Petro qui ei specialiter præesse voluit, dictum est, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, &c. vndè factus est caput omnium ecclesiarum, & princeps episcoporū: Hinc S. Anacletus de Petro & Paulo: Et ambo, inquit, sanctam ecclesiam cōsecrârunt, alijsq; omnibus vrbibus in vniuerso mundo eam sua præsentia atq; venerando triumpho prætulerunt. Sed progrediamur vlteriùs.

Tertia ratio, inquit, quia Paulus Rom. i. ait se sine intermissione memoriam Rom. ecclesiæ in orationibus suis facere.]

Nec hæc rationem primatūs attulit S. Anacletus, vt isti in inuidiam principatūs Romanæ ecclesiæ finxerunt. Sed potiùs hoc quoque ad principatum ecclesiæ Romanæ, præter martyrium in ea vrbe Petri & Pauli accessisse significat, quòd pollicitus sit beatus Paulus memoriam Romanorum se sine intermissione in orationibus suis facturū. Sic enim ait: Et licet p. omnibus

Aaa 2 asii

Cur ecclesia
Romana prin-
ceps omnium
ecclesiarum.

Quales histo-
rici & theo-
logi Magdeb.

Rom. 1.

assidua apud Deum omnium sanctorum effundatur oratio, his tamē verbis Paulus beatus Apostolus Romanis proprio chirographo pollicetur, dicens: Testis enim mihi est Deus, cui seruo in spiritu meo, & in euangelio filij eius, quod sine intermissione memoriam vestri facio in orationibus meis. Sequitur in centuria.

Quarta ratio, quia Petro à Domino est concessum, & ipsi voluerunt Apostoli, ut reliquis omnibus præesset Apostolis, & cephas, id est, caput & principium teneret apostolatūs.

*Frigida apud
Magd. ratio,
quæ necessa-
riò secundùm
euang. conce-
denda est.*

Hæc quoque rationem frigidissimam esse putauerunt, quam si omninò concedere necesse est, ut quidem est, quomodò potest esse frigida? ostendimus enim cōcessum esse Petro à Dño, ut reliquis Apostolis præesset, essetque eorum caput: ac proindè, ut caput esset eorū, qui apostolorum successores sunt, siue maiores, ut patriarchæ & archiepiscopi, siue minores, ut episcopi, ex quo rursus fit, ut ea ecclesia cui specialiter præest, id est, Romana, principatum à Dño obtineat. Cur igitur frigida hæc ratio Magdeburgensibus videtur? à Domino concessum est Petro, ut reliquis omnibus præesset apostolis, ergò ipse fuit caput eorum. Cur, inquam, nisi quia hoc negant? Sed qui hoc negant, negare eos verbum Dei satis superque antea demonstratum est ijs, qui habent aures audiendi, & credere volunt, sicut scriptum est, iuxta verbum Esaia: Nisi credideritis, non intel-
ligetis.

Esa. 7.

Veniamus ad quintam rationem, quam omninò finxerunt: recitemusque ea, quæ S. Anacletus scripsit. Postquam enim tres sedes, & earum ordinem descripsit, Romanæ, Alexandrinæ, Antiochenæ, subiungit: Reliquas verò, ut prædiximus, in quodam tomo, prolixitatem vitantes epistolæ, vobis scriptas direximus. De hoc tomo dixerat paulò supra: Aliæ autè primæ ciuitates, quas vobis conscriptas in quodam tomo mittimus, à sanctis Apostolis & à beato Clemente, siue à nobis primates prædicatores acceperunt. Postquæ ergò dixit de his primis ciuitatibus in quodam tomo prolixitatem vitantes vobis conscriptas direximus, subiungit statim: Indè namque & beati Apostoli inter se statuerunt, ut episcopi singularum scirent gentium, quis inter eos primus esset: quatenus ad eum potior eorum sollicitudo pertineret. Hæc ergò causa fuit, cur sancti Apostoli primas ciuitates ab alijs distinguere voluerunt, scireque episcopos omnes, quis inter eos primus esset, is scilicet, qui esset positus in prima ciuitate: quem oēs scirent primum esse, id est, quo ille primus maiore sollicitudine præesset. Docet autem deindè idem Anaclet. factum esse hoc secundùm formam, quam ipse idem B. Petrus inter Apostolos tenuit. quauis enim erant omnes Apostoli, tamen Petro (inquit) à Dño est cōcessum, ut reliquis omnibus præesset, & principatum Apostolatūs teneret: & id ipsum reliqui Apostoli amplexi sunt, qui & eandem formam (inquit) suis successoribus & reliquis episcopis tradiderunt, ut similiter successores apostolorum, patriarchæ & Metropolitanani, quauis oēs essent episcopi, reliquis tamen episcopis per prouincias suas præessent: & omnes tandem successorē Petri, pri-

primum & caput agnoscerent, vt Apostoli Petrum. Hæc sunt, quæ dicit S. Anacletus, ex quibus isti boni viri in inuidiam Rom. pontificatus, canonem Apostolorum 34. cuius hoc loco Anacletus meminit, non intelligentes, quin-
 tam rationem Romani Pontificatus fabricati sunt. Sic enim scripserunt: 5. ratio, quia Apostoli statuerunt inter se, vt episcopi singularum gentium scirent, qui inter eos primus esset. Si enim ex statuto Apostolorum origines & ortum ducit Roma. Pontificatus, vt hac quinta ratione, à se composita, concludere voluerunt: quomodo Anacletus dixerat proximè, caput fuisse Petrum, quia hoc ei à Domino concessum esset? Non ergo ista quinta ratio, Anacleti est, sed Magdeburgensium. Melius ergo, quam Magdeburgenses, intellexit Synodus Nicen. quæ c. 6. sanxit, vt secundum priscam consuetudinem, id est, secundum formam Apostolicæ traditionis, canone scilicet Apost. 34. sancitam, episcopus Alexandria præflet episcopis Aegypti, Libyæ, & Pentapolitanis, quia ita consueuisset episcopus Romæ. Ex consuetudine igitur episcopi Romani, à Domino instituta, à quo factus est princeps episcoporum, vtpote Petri principis Apostolorum successor, tãquam ex fonte ac causa originem ducit consuetudo à S. Apostolis instituta potestatis primatum in episcopos suarum prouinciarum, vt cano sextus concilij Niceni testatur, qui hanc epistolam Anacleti secutus est, de qua re satis copiosè superiùs differuimus.

Quinta ratio
 mendosè à
 magdeb. ade
 inuenta.

Sequitur sexta, inquit, ratio: quia in veteri testamento Moyses & Aaron primi erant, ergo si ortæ fuerint difficiliore causæ, ad sanctæ Sedis apicem, quasi ad caput, sunt referendæ.]

Repetamus superiora, vt videamus, quemadmodum Magdeb. inuertentes, quæ rectè collocata erant, hanc rationem, tanquam falsam ad obijciendum composuerunt, cum sit alioqui vera. Dixerat enim Anacletus, concessum esse beato Petro à Domino, vt omnibus Apostolis præflet, quâuis omnes essent Apostoli: & hanc formam relictam esse successoribus, Primatibus scilicet & Archiepiscopis, ac reliquis episcopis, nempe vt Primates & Archiepiscopi episcopis suis similiter præflet, quauis omnes essent episcopi. subiunxit postea idem Anacletus, Non solum hoc in nouo testamento esse constitutum, sed etiam in veteri fuisse. Vnde scriptum est, inquit, Moyses & Aaron in sacerdotibus eius, id est, primi inter eos fuerunt. quæ perinde sunt, ac si diceret, Non hoc in nouo tantum testamento factum esse, vt sint episcopi, qui alijs episcopis præflet, sed in veteri etiam factum est, vt essent similiter sacerdotes, qui præflet sacerdotibus, licet omnes essent sacerdotes: vt Moyses & Aaron, qui fuerunt primi & summi sacerdotes. Hi enim soli, vt beatus Damasus in epistola 4. scribit, præcipiente Domino, in tabernaculo Dei erigebant altare: soli vnebant: soli sacerdotes sacra vnctione instituebant, & alia, quæ ad summum sacerdotium pertinebant, agebant: quoniam summi, inquit, Domini sacerdotes erant: sicut de eis scriptum est: Moyses & Aaron in sacerdotibus eius. Paulò post subi-

Psal. 98.

Matth. 16.

Psal. 98.

iungit idem Anacletus: Si quæ verò causæ difficiliore inter vos ortæ fuerint, ad huius sanctæ Sedis apicem eas quasi ad caput referte, vt Apostolico terminentur iudicio. Hoc autem sic faciendum esse, probat, cum subijcit, inquiens: Quia sic Dominum velle, ab eoq; ita constitutum esse, antedictis testimonijs declaratur. Videamus ergò, quæ antedicta testimonia dicat, & vtrum ex illis sequatur, quod sanxit, difficiliore causas ad Pontificem referendas esse. scilicet duo testimonia paulò supra recitauerat, alterum, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersùs eam: & tibi dabo clauis regni cælorum: & quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælo: & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cælo. Sanè quidem satis hoc testimonio constat, potestatem ligandi & soluendi primùm datam esse beato Petro: ex quo efficitur, vt per eum, cui primùm & specialiter data est, ad alios episcopos translata sit, vt etiam ex epistola priore beati Zephyrini intelligi potest. Ex quo rursùs sequitur, vt reliquos episcopos nemo possit ligare aut absoluere præter primum, in quo est principalis potestas ligandi & soluendi: Eadem verò ratio est de reliquis causis, maioribus & difficilioribus, ad Pontificem referendis, quæ de summis iudicijs episcoporum. Alterum testimonium ex antedictis fuit, Moyses & Aaron in sacerdotibus eius, id est, primi inter eos fuerunt. Quòd si Moyses & Aaron primi fuerunt in sacerdotibus, & vmbra habebat lex futurorum bonorum, fuerunt igitur Moyses & Aaron vmbra eorum, qui in ecclesia nostra, cuius vmbra erat Mosaica hierarchia, primi & summi sunt in sacerdotibus, id est, vmbra eorum, qui sunt episcopi, ita vt sicut Moyses & Aaron sic erant summi & primi in sacerdotibus, vt tamen Moyses esset fratris *νομικὸς ἱερωδότης*, vt Dionysius Areopagita eum vocat, id est, consecrator eius legitimus, & illius veteris hierarchiæ *ἡγούμενος*, id est, dux & præfectus, ad eumq; si quid difficile & ambiguum erat, referendum esset, vt Dominus constituerat, sic in primis ac summis sacerdotibus, id est, in episcopis, necesse sit, esse vnum primum, cuius vmbra Moyses fuerit, cuius autoritate ceteri episcopi consecrentur, & ad quem difficiliore causæ referendæ sint, vt iam sic fit aduersùs istos argumentandum: Tam benè constituta est hierarchia noui testamenti, quàm fuit Mosaica: at Mosaica hierarchia ita erat constituta, vt difficiliore causæ ad Moysen, tanquàm ad summum & primum iudicem referrentur, quæ erat optima & diuina constitutio: ergò in nouo quoquè testamento ad Pontificem, qui est euangelicus Moyses, difficiliore item causæ referendæ sunt. Quis sanæ mentis huic rationi non assentiat?

“ Addunt deindè Magdeburgenses: Victor epist. sic argumentatur: Petro dictum est, Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælo: & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cælo: ergò appellandum est ad Sedem Romanam.]

Hoc quoquè entymema Magdeburgenses non malè composuerunt ex verbis

verbis ac sententia Victoris. Sic enim ille scripsit: Quanquam à comprouincialibus episcopis accusati causam pontificis, id est, episcopi, scrutari liceat, non tamen inconsulto Romano Pontifice, permillum est: cum beato Petro Apostolo non ab alio, quam ab ipso dictum sit Domino: Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælo, & quæ sequuntur. Verum hoc enthymema non intellexerunt isti, quam vim haberet: in quo qui superius concedat, id est, dictum esse Petro, quæcunque ligaueris &c. necessè sit inferius concedere, id est, esse eum appellandum, quotiès necessitas causæ postulârit. Etenim si cum specialiter dictum est Petro, vt principali Apostolorum, cui iussit Dominus firmare fratres, & pro cuius fide specialiter orauit, quæcunque ligaueris, & quæ sequuntur, data est ei auctoritas interdicens alijs ecclesiam, nisi prius per satisfactionem reconcilientur. hoc enim inter alia est ligare, vt S. Eutyrianus martyr & Pontifex in epist. 2. interpretatur, & vt est in omnibus ecclesijs Orientis & Occidentis consuetudo: consequens est, vt quisquis ab alio in causa sua satisfieri sibi iure postulet, ad eum possit specialiter confugere, vt fulciatur & releuetur, cui data sit specialiter prima potestas ligandi, id est, interdicens ecclesiam, vsq; ad satisfactionem. quare vt Victor Pontifex ex eo, quod Dominus dixit specialiter beato Petro, Quæcunque ligaueris, &c. conclusit enthymematicè, non licere inconsulto Pontifice, causam episcopi accusati scrutari: Sic ex eodem proposito potuit idem similiter concludere, si voluisset, ad Sedem Apostolicam appellandum esse. Sed propter artificiosos istos & expolitos disputatores redigamus argumentationem enthymematicam, quam reprehenderunt, in speciem ac formam argumentationis plenioris, ex qua appareat, necessè esse ratione connexi, quem dialectici medium terminum vocant, ex prepositis effici, quod concluditur, in hunc modum: Cui data est specialiter potestas, interdicens alijs ecclesiam, nisi prius per satisfactionem reconcilientur: eidem specialiter conuenit, vt eundem possint ceteri omnes appellare: at Pontifici data est huiusmodi potestas, siquidem ei dictum est specialiter, Quæcunque ligaueris, & hoc est ligare, interdicens scilicet ecclesiam, vsq; ad satisfactionem: ergò Pontifici conuenit, vt omnes eum appellare possint. Sed pergamus ad ea, quæ in centurijs sequuntur. Sic enim aiunt deinceps.

Quomodo est
principali po-
testate ligandi
sequitur
ratione con-
nexi ius ap-
pellandi ad
Sedem Rom.

Quomodo, quæ dicunt Centuriatores scripta esse in nos à Paulo in epist. ad Timoth. 1. cap. 4. non in nos quadrare possint, sed proprie in ipsos quadrare. item quomodo ipsi testimonium in centurijs suis perhibeant, non nos, sed ipsos, à fide discessisse: & ex quibus testibus sua patria, & extra patriam, cognoscere possint, quòd ipsi à fide discesserint: & quomodo, si non fuit alijs prædicatum purum euangelium, nisi Germanis, sequatur nondum impletam